

Megjelenik minden héten négyszer: t. i. a Jelenkor vasárnap, kedden és esütörtökön; a Társalkodó pedig pénteken, mindegyik minden ízben egyegy iven. Előfizetheti helyben a szerkesztő 's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebet pedig minden királyi posta-hivatálnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívánató példányok iránt csupan a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetés felfüggésére 's pontosan 's jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Ovakodjunk a centralisatio tulságától. — Országgyűlés. ker. tanácskozások a g. e. és n. e. vallás tárgyában; érzékeny jelenetek; emlékiratok. — Törvényhatóságok: Zemplénmegyének két rendbeli közgyűlése.)

Külföld. (Ausztria, Francia-, Porosz-, Orosz- és Törökország.) Ertesítő.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDELY.

Ovakodjunk a centralisatio tulságától.

„Az alsóház kétségkívül a korona iránti kötelességet minden egyéb lekötelezettség fölöttinek tekinti. Ő nekünk egyedül történetes lételet köszöni, és hátját igazságosan vitte által szülőiről jöltévéire; — azoktól kik neki életet adtak, a miniszterekre, kiknek jóakarattól politikai élete kéjelmeit 's gyönyöreit nyeri; — kik csesemő korára a leggyöngédebb gondot fordíták, és szükségéin segítnek a nélkül, hogy érzékenységét megsértenék.“ — Mint tetszik ezen kép, melyet egy angolnak volt alkalma adni hona alsóházáról, és a mely nem képzelt lehetőségen, hanem valóságon alapszik? És mi nevezetes, hogy egy illy parlament ellen, mely a nemzet ügyét eladta, nincs az angol alkotmányban más segédsej, mint folyamodni esedezve épen azon hatalomhoz, mely ezen törvényesítő eszközt magának megvette, hogy azt rombolná széljel, 's hina öszsze függetlenebb alsóházat.

„Az angol nemzet kijelenti, hogy durván megbántott képviselői által, és sürgeti felségedet, hogy gyakorolja törvényes előjogát 's adjon neki alkalmat azon megbízását visszavonhatni, melyet gyalázatosan bitorolva lenni tapasztal.“ Illy könyörgéshez eddig a magyar nem szokott 's arra nem szorult, mert saját kezeiben volt az eszköz minden a törvényhozás körül előfordulható bajon segíteni, kezeiben volt a követutatisítás, és visszahívás.

Most vak majmolás ösztönéből sokan azt hirdetik, hogy ezen eléggé meg nem becsülhető intézkedések a politikai ujjabb formákkal 's a felelős miniszterium eszméjével meg nem férhetnek. 'S miért nem? Csupan mert másutt együtt nem léteznek. De azt nem veszik tekintetbe, hogy a francziák magok sincsenek megelégedve rendszerökkel 's a forradalmak vérvösvényén több mint félszázad óta keresik a helyes kormányzás problémájának megfejtését. És hogy mindeddig meg nem találták 's a republicában sem találandják föl, fő oka az, mert mindig csak a kormányt rendezgetik, de a nemzetet nem organisálják, 's a kormány mindig csak a nemzetet, de nem a nemzetben van. Illy kormányt csak a hivatalnokok serege tarthat fen, 's hogy ez magát minél szükségesebbé tegye, a sok kormányzás tulságig terjed, kiállhatlanná válik, 's minden önállást elöl a politikában úgy, mint a socialis téren. Azért mondá már Jefferson: „Nincs ország, hol a sok kormányzás dühe mélyebb gyökereket vert volna, mint Franciaországban, 's hol az több roszt okozna.“ Ehez megerősítőleg Tocqueville hozzá teszi: „Igaz az, hogy Franciaországban több század óta a középponti hatalom mindenkor elkövetett mindent, hogy a kormányi özpontosítást kiterjessze, ezen pályán más korlátja nem volt, mint saját erejének határa. Azon középponti hatalom, mely a forradalomból keletkezett, minden elődeinél sokkal tovább haladt, mert sokkal erősebb 's okosabb volt, mint azok; XIV. Lajos a községi élet részleteit egy felügyelő tetszésére bízta; Napoleon azokat a minisztereknek vetette alá. Ez mindenkor ugyan azo elv, távolabbi vagy közelebbi következményekre kiterjesztve.“ — Okakodjunk tehát mi a parlamentaris kormányt és a törvényhozást is úgy centralisálni 's a néptől úgy elszigetelni, hogy azt többé alig lehessen a nemzet képviselőjének tartani.

Hogy a nemzet olly alárendelt alattvalói szerepre ne süljedjen, attól a községi önkormányzás, a követek utasítása 's visszahívása mentheti meg. Különben a képviselők urai lesznek a nemzetnek 's ezen választott olygarchákhoz járulhatnak majd alázatos petícióikkal a nép milliói. — Vallásügyben úgy, mint politikában nagy eszme van a presbyterialis rendszerben. Ehez nagy része nemzetünknek hozza szokott az életben, 's minden az gyakorlatilag jönak mutatkozott úgy nálunk mint Amerikában, ne hallgassunk azokra, kik ezen rendszer ellen agitálnak, hanem terjesztjük ki az önkormányzás eszméjét minél tovább. Adjunk önálló törvényhatósági életet minden olly nagy községnek, mely elég népes megbirni annak jogait, 's kötelességeit; azon elszórt apróbb helységeket pedig szerkesztjük öszsze megyei közönséggé ugyanazon alapokon. És ezen organicus testületek küldjenek képviselőket az országgyűlésre 's adjanak utasításokat. Mert

nem a választók sokasága, hanem azon kölcsönös viszony, mely a nép és követei közt létezik, határozza meg a képviselőt helyességét. De utasítás 's visszahívási jog nélkül lehet é illy viszonyról szó? E nélkül a három évre megválasztott követ ezen időre nem képviselője, hanem ura küldőinek 's az országnak, pedig a szabadságnak a választott ur színté olly zsarnoka mint a született.

H a l i m b a i.

ORSZÁGGYŰLÉS.

April 5én d. e. 10 órakor kerül ülés. Ülés kezdete előtt Beóthy Ödön a tüzelkű ősz, mint Biharból küldött utasítás nélküli képviselő jelenvén meg — a teremfalai rendültek meg a tetszés zajviharától; — megható jelenet volt egyszersmind, midőn Kossuth az ősz bajnokkal kezét fogván őt homlokon megcsókolt. Wesselényi szinte ez ülés alatt jelent meg a nők karzatán, az erőteljes férfi világtalansága soknak szeméből könnyeket facsart, az éljenzés fájdalommal elegy örömmilyalkozata volt a jelenlevőknek. Mindenki megindult lelkében a látványon, midőn a világos eszű, tiszta lelkű hazafit más által vezetettve kelle szemlélnünk. — Majd néhány követ küldöji hálateljes nyilatkozatát terjeszté elé, így Békés Kossuthnak emlékiratot küldött, Nagybánya pedig polgárra választásával jelenti ki örömet méltánylatát a nagyféru tettei iránt. — E megtiszteltetést Kossuth következő szavakkal fogadá el: „Az isteni gondviselés, mely a népek sorsa fölött vigyáz, gyakran csekély embereket választ czéljai kivitelére eszközül. Ő ki a pásztor Dávidnak erőt adott a Góliáth legyőzésére, reám tekintvén magas mennyéből 's csekélységemet választá eszközül arra, hogy Magyarország lánczait letépje, és lelkemnek ezzel olly örömet adott, minővel a világon csak kevés ember dicsekedhet. Én — ugymond — keveset tettem, csak szerény harcos valék a csatában. Hanem, ha isten is úgy akarja, mint a nemzet nyilatkozatából sejtem, meg fogom érní a lánczait széttört haza felvirulásának ünnepeit. Akkor azt mondom Simeonként, bocsásd el uram szolgádat, mert látták szemeim a haza szabadságát.“ — (Közmeindulás, éljen!) Vigyék el önök uraim a népek irántam tanusított szívességéért — forró köszönetemet, vigyék el azon nyilatkozatomat, hogy ha életemet kívánák a bekövetkező események, — csak igen kevés lenne az azon bizodalomért, mellyel mindenfelől találkozom. (Megindulás és éljenzés.) — Ezután Győr megye azon még e nyilatkozat előtt tett indítványa, miszerint Metternich a honosítottak sorából töröltesse ki, Apponyi gr. volt kancellár, Zsedényi és társai pedig hazaárulóként büntetessenek, — némelyek által fölfogatván, — alkalmul szolgált a következő conversatio: Madarász. Legelőbb örömet fejezte ki azon, hogy Kossuth elveinek diadala széles e hazában rokonszenvel találkozik. De ép ez elvek, e győzelem biztosítása miatt örömeink közepett ne feledjük el a győri indítványt, ki kell mondanunk az eddigi kormány férfiai fölött rosszalásunkat. Mivé lenne ugymond — a felelőség, ha a gonosz tanácsosokat a büntetés alól kisiklani engedjük? Halált mondatni rájuk nem kíván, bár e tábla joggá tehetné azt is: de arra csakugyan joga e táblának sincs, hogy a törvény alól valakit dispensáljon. Azért újra követeli, hogy a fejedelem rossz tanácsosai Ulászló 4D. szerint e ház sorompói elé idéztessenek. (Roppant tetszés.)

Beóthy Ödön. Miként felelt meg e ház hivatásának, arról jelen nem levén, alkalma volt meggyőződni azokból, miket az országban hallott és látott följöveletekor. Én uraim, a haza legszélsebb pontjáról, egy roppant megyéből jövök, az ország e határaig. Tanuja voltam a királyi család fogadtatásának, — láttam a roppant örömet: de miket mostani utamban faluról falura tapasztaltam, az minden eddigieket fölülmul. Az ország nyilatkozott közvéleményében ez országgyűlés iránt. Győződjének meg, hogy a nép jó és békes. A kis nemesség sem fog zavarogni, ha csak a gehenna tüzéből fölmerülő fekete gaz lelkek nem bujtogatják. Én, uraim, ez országgyűlésre végperceiben jöttem, megbízólevelemből hallhaták, hogy utasítás nélkül vagyok itten. Meglehet, vannak az utasításnak erős oldalai: de sokkal erősebb bizonyítványnak tartom azt, midőn a nép utasítás nélkül küld képviselőt. Mit akarunk most? Nagylelkűséget gyakorolni? Erőt nem a szavakban, de a ténnyekben kell helyeznünk. Ismertek e ez emberek irányunkban három keserves századon át kiméletet? Utasításunkat ne emlegessük, midőn őket kérdőre kell vonnunk. (T. i. némelyek utasításaira hivatkoztak.) Isten az embert szabadnak teremté, tőle függ tenni jót vagy rosszat. (Az az: a megperlendő bukott hivatalnokok szabad akarattól cselekvének olly gonoszul.) Kegyelemről, engesztelésről, büboacsánatról szóljunk? — ne tévesztjük uraim! szemünk elől hogy forradalmi időket élünk, mellynek csak első felvonását

végezők be, vigyázzunk, hogy a felvonás közti szümidő ellenünk ne használtassék. Azt szokták úgy is általán hinni, hogy nagylelkű a magyar, és meglehet e tulajdonunk rovására még kísérletet merénylenek a felvonás közti szünet alatt. — Metternich iránt legyünk e nagylelkűek? ki 1830b. olly büszkén jelent meg köztünk, vagy nem vonhatók feleltre őt, ki akkor magyarnak akart látszani, fölczifrázva magyar ruhában jelenvén meg, magyarban, mert jobban állott az neki a koczerdes fraknál? Pártolom Győr megye indítványát. (Roppant tetszés.) De ák. Ha az eddig mondottak csak azért merültek itt fel, hogy azon urak a nemzet indignatiójáról győződhessenek meg, pártolom a győri indítványt. De ha sikert akarnak, szárazon csak annyi megjegyezni valóm van, miként ne feledjék, hogy e tábla fölírását intézett ő felségéhez minden politikaifogoly kibocsátásairánt. (Meglépetés — kacaj.) — Beóthy Zala észrevétele ellen kifogása nincs: de szükségesen hitte e conversatiót, hogy az illetőknek minden további ármánykodástól kedvöket elvegye. (Helyeslés.)

Kossuth. Csak azt jegyzi meg, miként a tárgyra nézve a határozatot föntartani kívánjuk. Osztózik azon nézetben, hogy e conversatio több volt, mint conversatio: de a jövőre nézve, minden eselszövények ellen föntartani kell a határozási jogot. Ne higye senki jövőre fölmentettnek magát. — És most menjünk tovább. —

Ezeket átesve Asztalos olvasá a görög egyesültek és n. egyesültek iránt szóló t. javaslatot. A meddő viták nem érdekelvén a közönséget, csak annyit jegyzünk meg, hogy a közlöttük t. javaslatban egy országos ülés közbejötté után lón megállapodás.

Az országos ülésben e köv. olvastattak fel: a) a képviselők választása iránti t. javaslatra kelt rendi üzenet; b) a községi rendszer iránti fölírás; c) szinte fölírás az urbéri kármentesítésnek statusadóssággá változtatásáról, d) és az uradalmak által ideiglen átengedendő börtönök iránt, végre e) a vallás iránti törvényjavaslat ügyében válasz a fürdekhez. Később ismét egy orsz. ülés tartatott, mellyben a vallás iránt pótlék-t. javaslat meghitelesítették. Este pedig elegyes ülés volt, mellyben az eddigi megállapodások felolvasatván 's kir. jóváhagyás végett felküldendők levén, lepecsételtettek.

Kerületi ülés april 4én A megyék rendezése tárgyában Kossuth által bevitt törvényjavaslat a tegnapi conferentiában módosítván, a kérdés békes uton kiegyenlítettett. Elnök M a k a y Krassó: Több petítiót nyujt be, mellyek az illető minisztereknek kiadatni rendeltetnek. Vidoss egy petítió van itt az ügyvédi kar részéről. Tóth L. az ügyvédi kar mélyen érezte azon abnormis állapot súlyát, mellyet az ügyvédi viszonyok rendezetlensége századokon át nyakába akasztott. Átlátva, hogy a törvényhozás jelen stadiumában codificationalis művel nem foglalkozhatni, csak arra kéri a t. táblát, hogy a jelen kérelmet az igazságügyi miniszterhez utasítani méltóztassék, elfogadtatik. Jegyző: Bemutatja Zágráb városa jelentését, melly szerint a kir. személynököt tudósítja, hogy miután jelen körülmények közt utasítást nem adhat, követeit visszahívta. — J o z i p o v i c h. Ma kapott tudósítást küldőtől, mellyben azok a követi tábla eddigi minden tetteit helyeselvén, a tábla iránt teljes bizalmokat nyilvánítják, és egyszersmind a tábla támogatására segélyeket felajánlják. Együttal a nádornak 's miniszterelnöknek is irtak. Magát 's küldöit a tábla figyelmébe ajánlja. (Éljen). Sebestyén 's Vidoss Zágráb városa tettét nem helyeslik, 's olly véleményben vannak, hogy ha köveiteket visszahítták, mást kelle vala küldeniök. Egyébkint miután teljes bizonyosság nincs, a tárgyat későbbre kívánják halasztani. — S z e n t k i r á l y i. Ki kell mondaní, hogy mindaddig, mig Zágráb város új köveket nem küld, amazok missióját bevégezttnek nem tekintik. Elfogadtatott. — J o z i p o v i c h. Bátor fölszólítani Horvátország követét, legyen szíves fölvilágosítást adni a Bécsbe fölment horvát küldöttség iránt. A küldöttségek csak tartományi gyűlés által nevezethetnek ki; illyen pedig nem tartatott. Azt hiszi, követ ur legjobban tudhatja, magány személyek tette e a kérd. küldöttség, vagy az országé? Hallotta, hogy Kollowrath bizonyos ismeretes egyedetek küldött 's bizott meg, hogy contrarevolutiót idézzenek elő. Ha illyeket büntelenül lehet tenni, nem tudja, mit tesz a magyar miniszterium. E tárgyban intézkedni kell. — B u n y i k (nagy figyelem). Habár hivatalos tudósításom nincs is a történtekről, annyit biztosan állithatok, mikép ez időszerint tartományi gyűlés nem tartatott, 's úgy a küldöttség sem lehet ennek kifolyása. Ha volt küldöttség, magányemberek tették; ő és Szlavonia köveitei mitsem tudnak róla, 's felelőséget sem vállalhatnak érte. (Éljen). J e g y z ő bemutatja a förről visszajött

népkepviseletet, 's pontonként olvassa. A főrendek azon módosítására, hogy a 1/4 telek választói basis 1/2 telekre emeltesse, Olgay a módosítványt elfogadni; Kubicza, Justh, Sebestyén, a rendi szerkezetet megtartatni javasolják.—De ák. Ugy látom, hogy szinte általános a hangulat e táblánál, hogy a 1/4 telek maradjon. De nem is látom a főrr. indokát; mert ha a változtatás tetemes volna, felfoghatnám különbözősük alapját. De azt hiszem, hogy ki az országot ismeri, sem culturális, sem számi tekintetben nem fog találni különbséget a két javaslat közt; mert 1/4 és 1/2 telek közt nincs culturalis különbség; így szinte számra nézve sem, mert beszámítva a nemesség, polgárság 's honorariokat a féltelkesekkel, megközelíti a szavazók száma az 1 millió 200 ezeret; az 1/4 telkesek e számot mintegy 100 ezerrel növelik. Már érdemes é változtatni e kis különbségért? Több megye panaszkodott, hogy 1/2 telek által megyéik nagyobb része ki lenne a választási jogból zárva. És ez épen a stabilitást pártoló főrr. ellen van. Mi az, mitől leginkább félnek? Nemde az általános suffragium? Peoig a census föelvehogy minél kevesebb ember legyen a sánczokon kívül, 's minél több belül. Ha a qualificatio szélesebb basison áll, tovább fen lehet tartani a fenállót. Meg vagyok győződve, hogy Franciaországban sem fogtak volna történni a legközelebbi események, ha a census szélesebb alapra leendett fektetve. Én igen csudálkozom, hogy a stabilitás barátai akarják megszorítani a qualificatiót. Magyarország 1/2 és 1/2 telkes jobbgyok bírják. Nálunk a regula 1/2 telek; 's e szerint 1/4 telkesek száma 100 ezeret sem halad meg. (Éljen) A rendi szerkezet. i. 1/4 telek meghagyatott.

Következett a főrr. azon módosítása, miszerint a 100 ft jövedelmet saját birtok vagy tőkéből kellene huzni. S e h n e e M a d a r á s z; a rendi szerkezet mellett, A n d r á s s y Pál, a főrr. módosítása mellett, valamint S z e n t k i r á l y i s a z o n o k b o l, mert a két javaslat közt lényeges különbség nincs; nyilatkoztak.—Következett azon pont, hol a követek napidíjáról van szó. A főrr. nem akarják a követeket díjazni. E pont felolvasása általános viszatetszéssel fogadtatott.—D e á k. Valamint azt hiszi, hogy const. országban egy részről a legalis hatalmat a miniszterek kezében erősíteni kell; úgy más részről ovakodni kell, hogy a felelősség ki ne játsszassék. Már pedig nincs biztosabb eszköze a kijátszásnak, mint a főrr. jelen javaslata. Nem mindig állhat meg a ház többségével a miniszterium; de igenis a nemzet közvéleményével. A követeket mindenestre securizálni kell az előlhetésről, mert a szükölködés az embernek leggyöngébb oldala. De hallottam némelyeket aképp okoskodni, hogy a követet akkor is megvesztegethetni, ha 6—10 ftot kap. Engedelmet kérek — nem áll; mert hűség, fényűzési vágyat könnyen leküzdünk, de az éhségnek nem lehet ellenállani. Ezenkívül a tapasztalás azt mutatja, hogy az éféle vesztegetések nem történnek igen föltűnő szemtelenséggel. Előbb a dolgot szép külsőben—simán adják elő; aztán ellesik a pillanatot, midőn a szükség az ajtón bekopogott, az ember hátlóba került, lassan önmagát is capacitálja—'s végre enged. Azt is mondja tán valaki, hogy szegényne választassa magát. Ezen elv szerint Magyarország intelligentiája fogna kizáratni a törvényhozási teremből. Szólok nem akar derogálni senkinek; de azt hiszi, nem igen sokan vannak e' teremben, kik Pesten drágaság közepén csupa hazafiságból csak 3—4 hónapot is örömet töltenének saját erszényök rovására. E javaslat esaka' fő aristocratiának fogna kezére játszani a nemzet fölötti hatalmat 'sat. (Éljen) A rendi szerkezet marad.—Jegyző olvassa a' megyei hatóságrol ideiglenes rendelkezést. B ó n i s a' bizottság tagjai magyarul tudjanak (helyes), K o s s u t h. A' kapcsoló részek iránt azon vélekedésben van, hogy valamint az általa szerkesztett törv. javaslatban, mely a jelen alapra fektetett, a' 6. §ban volt szó Horvátországról; úgy itt is különben kellene róla említést tenni, hogy Magyarhonban a magyar, Horvátországban a horvát nyelv állapittassék meg. Szólok szeretné, ha kikerülnek a specialitásokat Horvátországra nézve; szólok miért tette ezt? mert kinyilatkoztatá, hogy kész a horvát nyelvet 's municipalitást respectálni, csak a' kapocs szilárditassék. E' helyett e' szokat szeretné beigtatni: „saját anyanyelvöket.“ Többen felszóllaltak e' tárgyban, mindnyájan megegyeznek abban, hogy a horvát nyelv használtassék 's leginkább abban térnek el egymástól, hogy egyik imperativ, másik permissiv törvényt akar. K o s s u t h. A' horvátoknak két féltő kincsek van: nemzetségek és municipalitásuk. Szólok ünnepélyesen nyilváníti, miként nemzetségeket kész respectálni, ha ök a' kapocs respectálják, a' municipalitást megismeri, ha ök a' magyar törvényhozást respectálják. Ezen értelemben kéri a' jelen javaslatot módosítani, mi sokkal nyugtatóbb lesz Horvátországra nézve, ha kimondottuk „saját szabályaik következtében“ mert elismerve az, hogy a' törv. korlátai közt van statutarius joguk. B u n j i k: Örövend, hogy Pest t. követének egész nyilatkozatát pártolhatja. K o s s u t h feláll mosolyogva: Minthogy Horvátország követe részéről azon különös örömmel találkozott, hogy vele valahára tőkéletesen egyetért; viszonzozza az érd. követ ne-

ki is az örömet. Egy kérdést intéz hozzá: miután mosttanácskozási nyelvül az anyanyelv fogadtatott: diák nyelv nincs többé, mondjameg az érd. követ: mit akarnak kapcsolati nyelvül? reményli a' magyart. B u n j i k: Igen rövid volt öröme, mert látja, hogy a' jelen t. javaslat nem Pest t. követe nézete szerint fogadtatott el. Annál fogva nem mer beléegyezni, mert ő is akarna otthon élni.

S z a l l o p e k s z i n t e ö r ö m e t n y i l v á n y i t j a a' h o r v. n e m z e t i s e g b i z t o s i t á s a f ö l l ö t t. De utasításon nem lévén Pest t. követének határozottan nem nyilatkozhatik. S z e n t k i r á l y i: megvallja, nem tudja hányadán vagyunk. Az indítványt megvettem, választásnak a' l. követ urak, magyar vagy horvát nyelvet, csak-hogy az ingerültség kikerültesse. Horvátország köv. csupán azt kívánta, hogy a' statutum benne legyen, az megvan 's most nem fogadja el. Előbb pártolja az indítványt 's köszönetet szavazott; most visszavonja. Egyébiránt sokkal nagyobb érdek forognak fen, semhogy némi fogással ellehetne útni a' dolgot, intézzük el a' dolgot békes uton, én mindent elfogadok, mi méltány 's mi a' fenlevő kapcsot biz osítja. — Több köv. pártoló felszólalása után a' szerkezet Horvátország köv. módosítása szerint elfogadtatott. K o s s u t h: Buccari köv. figyelemzetése következtében olly dolgot említ fel szóló, min már azt hiszi régen tul estünk. Közlebb ugyanis a' választó kerületekre nézve tett három észrevételei utolsójában azt kívánta, hogy buccari 's a' vinodoli kerületnek 2 köv. 's Horvátországnak ezentul 16 legyen. Szólok akkor javaslatát elis fogadtatott 's most nincs benne. J o z i p o v i c s: Buccari követének ellenmond. A' határozat nem történt meg, mert Buccari és Vinodol Horvátországhoz tartoznak. B ó n i s: E' kérdésen már tul vagyunk. Az érd. köv. eddig csak Bucarit mondta Horvátországhoz tartozni, most egy állfogással Fiumét is oda szeretné csatolni. Ez ügybeni határozat a' fürdeknel is elfogadtatott már, változtatni nem lehet. Marad a' szerkezet. K o s s u t h: Méltóztassék megengedni, hogy a' n. e. görög vallás ügyében egy rövid törvényjavaslatot terjesszek elő, az egész t. javaslat 3 pontból áll. Véleményem szerint, miután egy kimerítő t. javaslat már elfogadtatott, a' ház által a' vallásügyenlősi tárgyban, s, eicialis intézkedésekbe jelenleg becsúszni nem szeretnék, csupán azokat kívánám néhány pontban elintéztetni 's a' fenlebbi t. javaslatához csatoltatni, mik a' rend 's nyugalom biztosítására szükségesek (lásd a' t. javaslatot) A' 2ik pont a' templomok elvételéről szól. É n e' tárgyban még nem levén eléggé avatott, az illető főpapokat kérdeztem meg, 's azok aképp nyilatkoztak, hogy e' szerkezet által a' nyugalom biztosítva lesz. E' szerint ha valamely község nagyobb része megát az új vallásra, a' templom a' régi vallásban megmaradt részé leend. É n nyilvánítom, hogy mint evangelicus szinte megelégszem ezzel, habár illy esettől alig lehet tartani. S z i l á g y i N. váradi g. e. kápt. köv.: Nem kívánok többet, mint mivel más vallások bírnak, de ohajtandó lett volna, hogy audiatur et altera pars. Szólok azon véleményben van, mint egy nagy férfi, ki azon polgári törvényt tartja legfőkéletesnek, melyben a' vallásról egy szó sincs. K o s s u t h: Nem szándékom e. g. h. a' zánkai nyugtalanítani akkor, midőn a' többieket megnyugtattuk. Annál fogva nem vagyok ellene, hogy mindkettő kinyomatván csak később véssék tanácskozás alá. Elfogadtatott. L ó n y a y (Zempl.): A' 3. §ra kíván némi felvilágosítást, miért vannak ott a' katonák is. K o s s u t h: Itt a' katonai egységek megemlése rövidenszólva, popularis statistikáját foglalja magában a' végvidékek. Eddig a' katonai egységek tulnyomólag folytak be; ezt a' t. főpapok utasítás után tette, hogy a' polgári osztály is egyenlő mértékben legyen képviselve. S á r k á n y b a k o n y b. ap. Ó is örövend a' vallásügyenlősi kimondott elvének, 's készséggel megegyezik benne. De midőn ezt teszi, azon meggyőződésben van, hogy Pestigen t. követe munkás lesz benne, hogy a' kath. kérelmei is kihallgattassanak, mire ezennel föl is kéri. K o s s u t h: Ha föl. ur előadását megfontolja, úgy találja a' dolgokat, hogy a' kath. vallás még a' jelen t. javaslat után is jóval többjogot 's hasznokot bírand, mint egyéb társvallások. E' szerint fontolgatván a' föl. ur által majdan teendő kérelmeket, nem találtam mást, mi a' t. uraknak más vallásuk irányában sérelmes lehet, mint hogy nőlenek. É n kinyilatkoztatom, hogy valamint minden egyéb viszonyban; úgy a' coelibatus eltörlésében is szivesen nyujtok segítséget, mennyiben rajtam áll. (Helyeslés). Most csak azért szólottam e' tárgyban, mert a' föl. ur némi kívánatokat említett fel, 's én nem gondolhaték mást, mint épen ezt; mire nézve szolgálomat ezennel fel is ajánlom. (Tetszés: Minden szem a' káptalanok széke felé fordul). S á r k á n y: Pestnek igen t. követe sziveskedett a' komoly tárgyak közé némi kedvderítőt elegyíteni, mi valamint a' háza, mely hallgatá, 's a' komoly események fölötti elmékedésben tén ki is fárado, jó hatással volt: úgy azt szóló is a' lekötözöttség érzelmével elfogadni kész. Sok van uraim! mit a' kath. egyháznak viszonzosság tekintetéből, főképp a' jelen körülmények közt követelni kell; de most felvilágosításul csak némelyeket érintek meg. Így nevezetesen protestans atyánkfiai szabadon választják superintendenseiket 's egyéb egyházi főnökeiket, nálunk ez az érsekek, püspökök 's egyebekre nézve egészen más-

kép áll. Napokban felolvasatott urunk királyunknak kegyes leirata, mely szerint az egyházi főnökök kinevezetését föl-s e g e s z e m e l y e n e k f ö n t a r t j a. Ezen megnyugsom magára az elvre nézve, de a' választási mód iránt tudniillik, 's kik által terjesztessenek fel ő f e l s e g e m a g a s s z i n e e l é k i k a' miniszterium contrasignálásával egyházi főnökököl fognak kinevezetni, a' viszonzosság tekintetéből van mit követelnem. Azután a' kath. egyház kénytelen a' patronatusi jog elött meghajolni, erre őt kényszerítő törvények is kötelezik; ellenben a' protestans atyafiak patronatus nem ismernek; noha lelkészeik sok helyütt dézmát huztak, tagosítás alkalmakor telkeket nyertek, 's jövőre az álladalomtól illendő fizetés várhatnak. Ez egy ok a' jogviszonosság megszerzése tekintetéből a' tisztelt követ ur szives segedelmét fölkéri. A' protestansok külföldi alapítványait szabadon használják, 's külföldi egyetemekre ifjait szabadon küldik, nekünk is vannak Rómában 'sat. A' mi végre azon egyháziakat illeti, kik a' tisztelt követ urtól az egyházi nőttség eltörlését indítványoztatni kérték;—ha majd nyílt sakkal lépének föl, ha elhagyandják a' homályt, mely elégtelenségeket leplezi, az egyház tudandja használni törvényes hatalmát minden ollyasok irányában, kik szeretik ugyan szedni az egyházi javadalmak jövedelmeit, de feylelmének terhet viselni nem tudják, nem akarják. —

A' vallás ügyi két törvényjavaslat kinyomatása elrendeltetvén K o s s u t h felszólalása következtében a' tárgyalás más napra halasztatott.

B u c s u b e s z é d e k az országgyűlés végén. Fens. cs. kir. örökös főhg országunk nádora! Örövendetető volt ez országgyűlés kezdete, mert sajtó fájdalomk, melyet fenséged felejtethetlen édes atyjának és honunk dicső emlékü fölszázados nagy nádorának halála által mélyen éreztünk—örömmé vált, midőn a' haza közszeretete 's bizalma főhercegségedet a' boldogultnak magasatos tettei által szentesített ezen székébe emelte.—Kitörő örömszajra lelkesítettünk, midőn urunk királyunk édes nemzeti nyelvünkön fenségedet a' nádori méltóságban megerősítette, 's a' magyar nyelvet, mint nemzetiségünk főpapját kir. trónra emelni kegyes vala.—Kifejezhetlenül örövendett lelünk, midőn a' hazának köztatyja k. királyi előadásaiban a' nemzet forrón óhajtott átalakulásának eszméjét kezünkbe letenni méltóztatott. — Tanácskozásiink folyamát ugyan az átalakulás roppant feladata természeténél fogva, nem egyszer nehezíté, de fenséged bölcs vezérlete a' haladásnak terheit könnyíteni 's az akadályokat legyőzni tudta; 's a' nemzet és fejdelem közti ismételt legbuzgóbb közbenjárásával, az annyira óhajtott, 's a' külső események által is még inkább szükségessé vált ujulását hazánkknak létrehozni, 's nemzetünk boldogabb jövőjét férfiasan biztosítani kegyes vala.—Fenségednek ezen magasatos hazafiai szereletért, és az egész nemzetet árasztott kegyeiert legforróbb hálánkat színe elibe egész tisztelettel letesszük. Mivel pedig csak az egyetértés lelke, 's a' törvények iránti tisztelet érlelheti az üdvös reform gyümölcseit, fenségedet teljes bizalommal kérjük, méltóztassék további hathatos befolyásával a' hozott törvények éltető erejét ápolni, fejleszteni. — Mi e' nagy munkában cs. k. főhgséged segédeinek egész készséggel ajánlkozunk, és magyar őszinteséggel nyilvánítiuk: hogy urunk királyunk, fenséged és a' nemzet bizalma által az új törvények végrehajtására 's örökösére megbízott miniszterialis kormányt működésében egyetértésünk és közremunkálásunk hozzájárultával erőteljesen támogatni fogjuk. A' mindenhatónak bő áldása szálljon és maradjon fenségeden! Ez mindenkinek szíve sugallata, — ez pedig minden magyarnak hangulata. Éljen a' nádor!!

Z a r k a János személynöknek az országgyűlés berekesztésekor mondott beszéde: Fenséges 'stb.! Mai ülésselel befejezzük a' jelen orsz. gyűlést, mellyel, a' hozott törvényeket és azok következtvényeit tekintve fontosabbat 's nevezetesbet törvényhozásunk évlapjai nem ismernek; a' rendkívüli események rohama által az alkotmányos életnek olly egyszerű postulatumai létesültek, mellyek rendes állapotok közt csak számos év során átválnak remélhetők. Törvényeinknek, mellyek jelen országgyűlésen szentesítettek, kis kötege álladalmunk majd minden viszonyainak lényeges megváltoztatását foglalja magában. Országgyűlésünk ez alakban utósor van együtt;—haza tértünkkor a' régi viszonyokkal többé nem találkozunk. A' rögtöni átalakulás, — mellyet a' körülmények parancsoló szüksége tön mulhatanná, nagy, és sokféle áldozatokba került, sok egyesnek, — miért tartózkodjam a' valót, ha keserű is, kimondani? — bár végromlását vonandja maga után; de, önérdékét megtagadva, nincs a' ki ne volna kénytelen bevallani: miként az érdekek összeolvastása, a' közjogok tágitása, szóval a' jelen országgyűlésen szentesített intézkedések legyőse, mellyek azt nagygyá és dicsővé alkothatják. Ezen igazság, elvben kétségtelenül állott eddig is, egyedül az alkalmaz isra, az alkalmazás idejére volt az alkotmányos elvü honpolgárok közt különbözős, és miután ezen kérdésen tul tett bennünket az események hatalma, nincs, ki elvileg kivított átalakulásunk-

nak er-
son. És
szerkez-
ját, m-
gyen s-
szólalo-
nyunkr-
szerkez-
deme n-
alkotva-
szoros-
vott nö-
ség sze-
tályai ö-
tésének
lata az e-
ki, hogy
ra nézv-
gyetleb-
nyunkh-
nünk ké-
alkotva-
napról
konzer-
bad eg-
munk a-
nemzet-
szönete-
eddig i-
bölcs é-
kezett
szinte é-
kes félr-
hézsége-
les egy-
ma, a' l-
pes le-
szentsé-
kapcsol-
len, me-
többet,

Ze-
nap al-
elégítő-
gét, me-
kel is ta-
sek, az al-
széggel
szert ő-
a' hazafi-
nélkül. A'
alkotvár-
zánk érd-
ránti sze-
ség telő-
mellyek
nincs, je-
öröm és
's minde-
győződn-
ellenzék-
kozáva,
érteni. 's
tek a' tu-
vetek jel-
egy, az a-
foly a' t-
vény a' k-
22ki re-
ti teteme-
érkezett
gyűlés le-
gy az e-
kés leg-
minden
lasztván
's felkü-
plén kö-
nak, te-
bizodal-
ság fog-
gal ruhá-
valamint
ket 's lá-
telesség
lelkes k-
kezeket

nak erőt, szilárdulást, és álladalmat a legbuzgóbban ne ohajson. És most, midőn néhány pillanat múlva eddig birt közbizsági szerkezetünk legnagyobb részét az élet a' hisztóriának adandja át, midőn egy nevezetes új korszak nyílik meg előttünk, legyen szabad nekem, ki a' régi jog engedte viszonyánál fogva szólalok fel utószor e' teremben, megemlékezni ősi alkotványunkról: hogy bár annak fogyatkozásai tagadhatlanok, bár szerkezete az újabb kor kívánatinak meg nem felelt, azon érdeme mégis elvitázhatalan, mikép nemzetiségünket, nemzeti alkotmányos állásunkat az idők nehéz körülményei, a' sors sokszoros csapásai közt fentartani, megőrizni képes volt; képes volt növelni 's érlelni az örökigazság alapján a' szabadelvűség szellemét, mellytől áthatva alkotványunk kiváltságolt osztályai önmagok lettek föltényezői a' kiváltságok megszüntetésének, és annak, miszerint a' közjogok élvezete 's gyakorlata az egész nemzetre testvériesen kiterjesztett. Nehogy senki, hogy a' régi törvényeink iránti hálás-indulat, az újabbakra nézve nyom, és hatás nélkül enyészszék el, a' régi iránti kegyeletben rejlik tanujale azon tiszteletnek, mellyel új alkotványunkhoz viseltetni fogunk, mellyel ahoz mulhatlan viseltetnünk kell, mert a' törvény tisztelete nélkül a' legszabadalvűbb alkotvány sem válhatik soha valósággá. És így a' leáldozó napról hálával emlékezve, egyszersmind tiszta hazafiai rokonszenvvel üdvözöljük a' fölkelőt alkotmányos életünk szabad egén. Hü alattvalói hódolattal ismerjük el legjobb fejelmünk atyjai kegyességét, miszerint a' kor szükségét fellogva, nemzetünk kívánatit teljesíté, köszönetet, hálás 's buzgó köszönetet mondunk es. k. főhűséggednek, kinek átalakulásunk eddigi kivitelében is a' nemzet oly sokkal tartozik, 's kinek bölcs és teljes hatalmu helytartósága alatt a' békés uton megkezdett fejlődésnek további folyamát méltán várhatjuk; — őszinte és teljes bizodalmat helyezünk felelős kormányunk lelkes férjiaiban, és noha rendkívüli feladásnak számtalan nehézségeit mélyen érezzük, bizton reméljük, hogy kitünő jeles egyedségeknél fogva, — kormányunk, a' nemzet bizodalma, a' honfiak erélyes közremunkálása által támogatva, képes leend a' közélet felindult hullámai közt is, törvényeink szentségét, alkotványos szabadságunk, és az ezzel válthatlan kapcsolatban álló rendet megőni, és biztosítani az anarchia ellen, melly ha lábra kapna, mindazt, mit nyertünk, sőt annál többet, — magát nemzeti létünket könnyen veszélyeztetné.

TÖRVÉNYHATÓSÁGOK.

Zemplénmegye. A' napi események, mellyek néhány nap alatt trónt égettek hamuvá, alkotványokat, dicsőket és ki-elégítőket teremtének, villámként nyargalták be Európa egét, megyénk jobb jövő felésovargott lekes fiaik érzeménnyelkel is találkoznak. A' jelentékes percek drágák és becsesek, az alkalom kedvező 's mindezeket körülményszerű észlelyességgel felhasználni egyedüli törekvése mindennek. Ugyanazért ösztetartás, egybeseregés, és komoly tanakodás most a' hazafi foglalatosságok elsője, minden kitörés és zavargás nélkül. Az irány, mellyben haladni akarunk, egyetlen, és ezt alkotványos uton közelíteni még legszilárdabb közakaratt. Hazánk érdeke ugyanegy a' felség érdekével, ez érdek egység iránti szent lelkesedés el minden kelbelben, 's ki a' magyar hűség felől, király és haza irányában, annyi magas példa után, mellyekben a' nemzet jelleme tündöklék, eléggé meggyőződve nincs, jöjön nézze ezt magánkörökben, köztanácskozásokban, öröm és aggodalom közepett, 's mindenütt az őszinte hódolat 's minden áldozatra készség szinlést nem ismerő indulatáról győződhetik meg. Ily érzélemmel van egybegyűlve folyton az ellenzék megyénkben, hol is már más pártszínezet nem mutatkozván, az egész megye értelmiségének öszseseregését kell érteni. 'S a' mint bécsi, pestbudai, és más eseményekről jöttek a' tudósítások, azok fölött azonnal tanácskozott, mint a' követek jelentései fölöttis, és miután a' ezél és közakaratt ugyanegy, azaz alkotványos nemzeti haladás, szép egyetértéssel foly a' tanácskozás, 's készen tétetik a' legkorszerűbb eredmény a' közgyűl. szövegére. Minek is kedves tanúsága a' mart. 22-ki rendkívüli közgyűlés, mellyre a' szüntelen esőzés miatt teljesen alkalmatlan utazás daczára is roppant közönség érkezett meg. 'S felolvastatván a' követi jelentések az országgyűlés legközelebbi működéséről szólók, 's mellékelt fölrás ugy az országos tárgyakkal foglalkozó választványnak már kész legjobb szellemű jegyzőkönyve, valamint követeink eddigi minden működésök közkedveltséggel fogadtattak, úgy a' választványi javaslat is egy szó ellenzés nélkül helybenhagyott, 's felküldetni rendeltetett. És ezek következtében ezentul Zemplén követi a' nemzeti convent képviselőji gyanánt szölandnak, teendnek, Zemplénmege az egyébiránt is határtalan közbizodalomban álló követeket, a' törvényhozás és alkotványosság fogalmához kötött határtalan befolyásu képviselői joggal ruházta fel, mert meg van győződve a' fölöl teljesen, hogy valamint a' követi kar minden tagja ismervén a' körülményeket 's látván a' kor kívánatit, azoknak megfelelőleg hazafi köteleességüket hiven teljesíteni, örömetest készek: ugy Zemplénlekes követei minden üdvös eredmény létesítésében leghűbb kezeket nyújtandak. Az országgyűlés teendői tárgyában

készült ismertes fölrásnak ő felsége elibe vitése végett ki-nevezett orsz. választvány névsorának felolvasása közben egy népes megye, Zemplén értelmis közönsége közvéleményének igazságos bírálata nyilvánult. Az alkotvány, igazság és tiszta hazafiság barátinak 's hűveinek dörgőéljenzése osztáa' nagy-rabecülés magasztosjelét, a' volt kormány alkotványellenes törekvésében osztozottak nevei néma hallgatással törültek ki, ugyszólván a' hazafiság könyvéből. Kossuth Lajos neve után többszörös szünni nem akaró lelkesedés hatotta át a' teremtet, és a' karzat remek honleányai angyali tapsokban pazarlák a' legméltóbb jutalmat. Ezekután a' napi eseményekre, Apponyi György volt kancellár leköszönésére, a' kormány eljárására vonatkozott beszédet Palkovics Antal és Kazinczy Gábor tartottak, az első rövidebb és kimerítő, a' másik hosszszas adatok, a' legválogatottabb hasonlítások, gazdag, virágos, lelkesítő, de nem lázító volt, mellyben többek közt Kossuth Lajos ugy jellemezett, mint a' ki több hasznot tett e' hazának három év alatt, mint a' kormány három század alatt. És ez közhelyesséssel 's isméti éljenzéssel közösen ismertetett el. A' römek és édes leköszöntéssel hallgatott beszéd, mellyben a' felség iránti legősztébb bizodalom és tisztelet fejeztetik ki, bizonyosan sajtó alá kerülendvén, köztudomásra fog jutni, a' benne ajánlott egyetértés valóban legmeghatóbb. Megemlítettő még jelen gyűlésünk ama határozata is, melly szerint a' volt kormány hivtelen tagjai, kik a' hazát elkeserítették, 's a' felséget is kellemetlen körülmények közé juttatták, Ulászló idejében keletkezett egyik törvény ismeretes sulya alá vétessenek, 's hogy a' többi törvényhatóság is sürgesse, szives baráti közremunkálásra a' haza érdekében felfognak szólítani. Végül a' nm. helyt. tanács tudósítása hirdettetett ki a' szabad saji-iránt, mi is szinte éljenzéssel üdvözöltetett. És első alispánunk, ki ritka tapintattal és erélyvel áll jelen körülmények közepett, a' derék tisztá karral együtt ébren megköszönve a' közgyűlés békés indulatu részvétét 's egyetértés és békességre buzdítván, a' gyűlést eloszlata. E' hónap 27-én évnegyedes gyűlésünk lesz.

Zemplénmegye. Martius 27-én kezdett évnegyedes gyűlésünkre több különféle rangu és állapotú polgártársak törekedtek elő, a' különféle jelentékeny hírek valóságáról hiteles tudomást szerzendők. És követeink jelentésökből, azokhoz mellékelt törvényszerkezetökből, 's a' miniszterelnök ő nagyméltósága rendeletéből hallának soha nem hallott valóságokat, váralan erdevényeket. Megértették a' volt földesurak, miként az ő eddigi jobbágyaik polgártársaiakká, az arisztokraták közpolgárokka' lettenek, 's mindnyájan e' haza gyermekei, az édes anya magasztos kebelén ölelkeztek testvérekké. Öröm és aggodalom, lelkesedés és elmélyedés vonásai keltek az arcokon. Öröme és lelkesedése az eddigi teherviselő osztály szabad polgárainak, kik szives bizalmukat, sejtelmüket és reményüket nem megtestülve, de tul haladva láták a' világ legemberségesebb, feláldozóbb arisztocrátiája, dynastiája és nemessége által. Aggodalma és elmélyedése azon eddigi földesuraknak, kik ön fentartásuk tekintetében az urbériségre 's ingyen munkára, mint biztos alapra támaszkodván és fölszerelt külön gazdálkodással ellátva nem levén, mint egy existentiájok fölött mondatott ki az itélet. Aggodalma és elmélyedése azon tisztéknek, kik ispánságtól kezdve fel a' jogigazgatóság szükségtelemeké, de nagy részint kenyéretelenekké is váltanak készületlenül. Amde a' volt földesurak aggodalmát, mint fölkelő nap a' léghomályát eloszlata csakhamar a' fogalmazott törvény azon szakasza, mellyben a' legszilárdabb biztosíték a' haza becsülete kezkesedik minden kármentesítésért. A' kenyérvetett urasági tiszték tehát azok, kik a' statusiglyelmét epekedve várják, midőn milliók ajkán hála ének zeng fel a' magyarok erős istenéhez; nagyra becsülés dicsőítés és hő reménybe buzog a' felséges uralkodó ház, magyar arisztokratia és nemesség iránt annyi milliók szivében. —

A' miniszterelnöki rendelet folytában megtették a' kellő intézkedések, 's addig is mig a' királyi szentesítésre váró törvények annak rendje szerint kihirdetendők lesznek, kerületenkint a' szolgabírák mellé egyegy táblabíró nevezetett, megvinni városok és helységeként az üdvös törvényeket, mellyek e' haza minden fiait egyenlökké, testvérekké, és szabadokká keresztelék. De nem feledkezünk meg az öröm közepette üdvözlötünket küldeni a' legelső magyar miniszterelnök ő nagyméltóságának, 's kifejezni a' határtalan ragaszkodást, és bizodalmat, mellyet e' megye osztatlan meggyőződése helyez magas személyében, 's minthogy a' bizodalom az őszinteséggel karöltve jár, megkérjük egyszersmind ő nagyméltóságát alázatosan, hogy a' szabadsajtó jótékonyaságával netalan visszaélhetés eseteire tekintve, jövőre minden rendeletet saját aláírásával biztosítani méltóztassék.

Ezen név aláírasi indítványon kívül, Kazinczy Gábor főszolgabíró ur még következőket indítványozta: 1) Ily nagy-szerű békés átalakulásünnepét megülni, 's hogy a' rendiség zárt köréi ezennel öszszeolvadjanak, 's többé ne mutatkozzanak felhíni a' polgárokat együttmunkálásra, tanácskozásra. 2) Minden hatósági épületekre nemzeti lobogók tűzessenek, 's

a' nemzeti közös örömrzétből indulva ki, a' papok is has-sanak a' haza nagy ünnepének magasztosítására, 's ékesítessék fel a' tornyokat szinte lobogókkal. 3) Káressék meg a' legjobb király ő felsége, hogy azon politikai foglyok, kik az ime elérkezett szabadság és átalakulás megközelítéséhez törekedvén a' féltékeny mult boszuja alá estenek, szabadon bocsáttassanak, 's Máramosmegye egy illy elítelt, de királyi kegyelem szerint feloldozott, és azonban azóta soha elő nem került Lapsánszki honfítársunk holléte felől kellő nyomozástétel és értesítésadás végett fölszólíttassék. 4) Hogy azon vértanúk, kik a' rosszul sikerült olasz és gallicziai mozgalmak miatt 15—20 évre elítéllettek, és azok között a' Mazuchelli ezredbeli tiszték is az 1840-ki kegyelmes amnestia példájára, de nem azon alkalmazással, minthogy némelyek kibocsáttattak a' kisebb kegyurak jó kedvéből, némelyek még mostanig nyomorgattnak, nyerjék vissza legdrágább kincsöket a' szabadságot. 5) Addig is, mig a' háláemlékek gyűjtésében tovább terjeszkedhetnénk, kedves királyunk Vdik Ferdinánd ő felsége, és a' teremő szellemű Kossuth Lajos életnagyságu arczképével ékesíttessék a' megye tereme. És ez indítványok mind egyhangulag elfogadtatván, határozatba foglaltattak, 's foganatosításuk elrendeltetett.

A' sajtótörvények szigorúsága fölött keletkezett vita szinte Kazinczy Gábor és Zalay Imre megnyugtató fejlegéseik által teljesen lecsilapított. — Ezután az évnegyedes alispáni jelentés olvastatott, mellyből megértettük, hogy az éhezők mult évi fölségállásokra ajánlott negyven ezer forintnak majd fele fizetetlenül van, és épen szerencsére, mert most is levén éhezők, ezekre jó lesz fordítani azt, amde az éhség nem várhat éveken, csak hónapokon át sem, 's ki másként nem segíthet magán, és így az igazi éhező elhal az illy ajánlatok mellett. A' szigorú behajtás elrendeltetett, 's ezen eljárás ismét megtanított arra, hogy jobb a' sorsa a' ki bírja, azaz a' ki a' fizetéssel később jár, vagy épen elmarad. No de talán ez az utolsó rákmenet! Az adó, és jobbágy telken lakott nemesek hasonló tartozása is beszédetni rendeltettek, mert pénztáraink üresek.

Másnap martius 28-án a' derék főjegyző a' közkedves-ség szerinti föltételért megéljeneztetett, hát még a' főügyész? számtalanszor. Igen, mert az urbéri tartozások megszüntetéséről szóló törvényszerkezetre vonatkozólag indítványozá, miszerint kívánja, hogy a' megye mondja ki nézetét a' szólók dézmájára nézve 's hogy városát illetőleg, ő maga részről azt is urbéri tartozásnak tekinti, és így mondassék ki, hogy a' hegyaljai szölköktől sem fog ezentul dézma és bármi a' helyetti fizetés járulni. És minthogy az elszegényült Hegyalja számos jelenlenn volt lakosai ezt is könnyítésnek látták annyi bilincsek között, mellyekkel a' bortermentszítés köve van, kitörő lelkesedéssel fogadták az indítv. 's egy két magyarzó közbeszólás mellőltével a' nagy többség kimondá, miszerint a' szölköktől sem fog ezentul bárki is akár dézmát adni, akár pénzt fizetni.

És ezen határozat a' milly közörrömmel magasztaltatott, általánosan épen oly aggasztólag hatott egyesekre, kik a' szölköket urbériségnek, a' mennyiben ezek nem az 1833-ik VII. t. cikkben említett telek utáni földeken ültetvék, nem tekintették, ugyanazért kétkednek, vajjon a' szölkökbeli dézma avagy a' helyetti pénzfizetés megfogé téríttetni az áladalom által? Különösen legnyugtalanítóbb aggodalomba estek a' fentebbi magyarzát után Sáros Nagy és Kis-Patak városok felszabadított közönségének lakosai. Ezen két egyesült város ugyanis régebben sziven hordván az önállás 's szabadság vágyát, még 1835-ik eszt. váltotta meg maguk regézi Breczenheim Ferdinand ő herczegségétől 300,000 e. ftért, 's immár a' volt földesur kifizette van, de kölcsön pénzzel, most már, némelyek szerint a' nem urbéri szölkö után a' zempléni magyarzát szerint megszünika' 9ed és 10ed jövedelmezni, 's ha az áladalom azt meg nem térítené, felszabadítás vázlatában munkás községek lakosai szánandó sorsra jutnának, annyiban, mennyiben oká' mostanélőség tetemes áldozatával szerezhetik meg csak az utódoknak ama szabadságot melly az 1833-iki országgyűlés figyelmeztetésére mit sem adott községek lakosaira ingyen kegyelemből árasz atik ki, és így a' haza érdekében és szellemében előzőleg buzgó községek sulyoltatnának úgy szólván akkor, mikor egyetemes jöllét 's boldogság célozzatlik. Nem, ez nem lehet, Magyarország szabad határa hátán szolga föld nem lehet többé, 's hogy különösen a' legtöbb ápolási gondal és költséggel mivell hegyaljai szölkö maradjanak a' szorgalmat büntető kilenczedelés és tizedelés, azaz ötdölés, vagy a' helyetti limitálás önkénye alatt, azt a' mai kor szellemével öszszeegyezteni lehetetlen. És ha szabad lesz a' Hegyalja, és minden szölkö, ismét fel nem tehetni, hogy épen csak ezen jövedelmet elvesztett földesurak maradjanak kárpótlás nélkül. És ha áll ez a' földes urakra, állni fog bizonyosan a' felszabadult községek is, kik földesurak gyanánt tekintendők. Férre azért minden aggodalommal, fiaik e' fejledező hazának! Itt jobb lét napja virad mindnyájunkra, biztosit ebben más szabad nemzetek példája, jó királyunk atyai indulata, a' nemzet legkedveltebb szeretettebb férjiaiból alakított miniszterium bölcsesége és hűsége. Im ezen tekintetek oszlata el S. Patak

városok aggodalmát is, 's miután a' megye az idő intésékorán megértett közönség helyzetét magáévá tette, 's mellette a' miniszteriumnál is közbevetendi magát és azt eszközöndi, hogy e' megyében egyetlen kiváltságolt közönség minden földesurak fölött első helyen kármentesíttessék, adja isten, hogy más hasonló helyzetben álló fölszabadtott községek is illy a tyáskodásra találjanak a' megyéknél, most azonban ezennel fenakadva van illy községeknél a' vállalat elővitel 's megtörve a' hitel, minek eredvénye a' bukás, és tönkre jutás. Földesur ugyanis illy községekben a' nép, város, jobbágyok addig mig váltásági tőkájüket ki nem fizették, az egyes lakosok, 's ezek most a' zemplényi magyarázat, de a' szabadság eszméje szerint is fölmentvén minden uri tartozási fizetés alul, elestett a' város jövedelmének nagy része, nincs miből fizetni a' kamatokat, 's a' hitel veszve van, és illy fontos körülményekben a' miniszterium minél előbbi gondoskodására is mulhatlan szükség van, 's hogy a' segély nem késend, az idő szellemét korán megértett községek, 's azok emberséges magyar hitelezői bizton várhatják.

Mart. 28án este tartott meg a' megyeház teremében a' Kossuth Lajos ur tiszteletére rendezett lakoma, mellynél az egyenlőség, szabadság és testvériség urak, polgárok és zsidók fesztelen vegyületében bebizonyított ugyan, de hogy éppen ezen szent háromság igéjének megtestesülésétől mégis féltek némelyek, abból következtetni, mert a' szólásszabadság csak bizonyos kikötéssel engedtetett meg, hogy t. i. a' multak ne emlittessenek, jövőt illetőleg is, csak ottan ovatosan tájékozza magát a' szónok. No de hisz ez nem csuda, hogy a' magyar remegve áll a' kedvező nagy történetek hulláma között, az jellemének egy nemes vonása, 's éppen azért bizhatni hozzá szilárdul, mert a' nép, mely szerencsés átalakulásának küszöbén az öröm kéj mámorának engedi át magát, 's az első nyereség elfelejteti vele a' jövő egészét, nem született nagyra. A' magyar történelm volt küzdelmeiben, nyomattatásában, és nem félt a' nehéz időkben, melyek nemzeti életének egére fergeteges borút hozának, 's most midőn ege dereng, és istene mosolygó arcát fordítja reá, remegésével a' biztos félelemnek használja fel a' kedvező pillanatokat, hogy azokban a' jövendőség számára oly maradó jobb létet készítsen, mely tartós legyen, mint egy nemzet élete.

A' magyar lakomát, Fitai Sándor vezérlete alatti — ez előtt pataki most már megyei — banda buzditá, minden magyar izlést kielégítő művészetével, majd az ünnepegy szónoka Kazinczy Gábor ur vonta magára a' közfigyelmet, ki a' körülményekhez alkalmazott beszéde után Kossuth Lajosért mint legelső magyarért üritett poharat, azután szónokoltak többben, 's kevésnek jutott a' szerencse röviden szólhatni, néhány igét is, mig az ünnepegy szónok, többszöri, 's tartalmas beszéde mind rövid volt a' közfigyelem füleiben. Ezen férfi lakomát, a' lelkes hölgyek tánczvigalma előzte meg mart 26án.

Mart. 29kén a' közgyűlés is mutatott még némi remegéss jeleket, mert eszébe jutván, hogy a' terembe majd ezután már olyan közönség is gyülekezend öszsze, mely ezt építette, de benne soha nem volt, hivatalos, 's az a' táblabírákat majd kiszorítja; a' helyek rendezésére nevezett választványt! Uraim ne féljenek tőlünk, mi tisztelve adunk az érdemnek elsőséget, 's tolakodók nem leendünk. — Ha azonban már bátran állunk, a' nagy átalakulás mezőjén, 's nemzeti lobogók lengenek megyszerte toronyokon, 's más épületekben. K. K.

KÜLFÖLD.

Bécs april. 13án. Az Olaszországban táborzó osztrák hadsereg fővezére Radecky a' hadügyminiszterhez í. hó

7éről jelenté: miként a' piemontiák királya előnyomulásában kissé késlekedőbb kezd lenni, 's hogy a' milánóiaknál nem találja a' reménylett rokonszenvet. Az első ütközés a' két tábor közt april 6án történt. — E' jelentés — természetesen csak a' győzelmekről értekezik, miket egyes apró csapatok czirkálás közben kiváltak. Bénédek ezredes Marcariában 10 vasast a' genuai ezredből 13 lóval fogott el, 's szétrombolatá azon házakat, melyekből a' sereg tüzelés tétetett, 's végre a' piemontiákat az Oglion átkergeté; az osztrákok közül egy főhadnagy esett el, 's két köztüz megsebesített. Radecky az állomás főpontjainak megerősítésével foglalkozik, 's a' derék csatát ott várja be.

A' bécsi újság az olaszországi tábort illetőleg april 8tól következőket közöl: f. hó 8án reggeli 7 órakor jelent meg az ellenség Marcariából mintegy 8—10 ezernyi erővel 's Goito előtt állomást foglalt, mely e' császárvadászok 4ik zászlóaljának egy dandára által védetett. A' Wohlgemutléle osztály tartaléka a' Mincio folyam balpartján állott. Csakhamar megkezdett a' tüzelés, a' császáriak jól lövöldöztek mintegy 3—4 ezer ellenség ellen. — (Meg kell jegyezni, hogy ezt a' hadseregbeli németek írják, kiknek okuk van kétszerezni az ellenség számát). Nehányszor megkísérelé az ellenerő Goito elfoglalását, de mindannyiszor visszazorítottatt. Az ellenség által használt 3 ágyutelepek a' császáriak csak egyet szegzhetének ellen. 4 órai tüzelés után Wohlgemuth vezérőrnagy a' hidon átvezette seregét, mikor is az ellenség kereszt tüzelései által sokat szenvedtek.

A' visszavonulás által, mely a' gradiskaiak által fedeztetett, a' hid elzáratott. Az első táborost vezértábor nagyr. Wratislaw a' Goito melletti események hírére haderejét azonnal öszpontosítá, 's annak egy részével a' hely felé közelített Radecky pedig, ki az ellenségnek e' hid elfoglalási erőködéséből azt gyanítá, hogy az ütközni akar, minden vitézi, mely Veronában rendelkezhetett, Villafrancig előre vezetett, hol is a' mantuai őrséggel mintegy 18—20 ezerral egyesült. Azonban minden várakozás ellenére az ellenség 9kén reggelre eltűnt, minden elfoglalt állomásaikat önként odahagyák, 's hihetőn Marcariába vonultak vissza. — Jelenleg a' táborost első része Villafrancánál állomásoz, a' második Veronában üttöt tanyát — készen minden perczen bár mely fenyegetett pontnak védelmére.

Ugyancsak 8án hg Lichtenstein vezérőrnagy is csatát vívott az insurgensekkel; a' vezérőrnagy april 7én indult ki seregével Veronából, 's San Bonificiában megszállván, másnap végrehajtá feladatát. Az utak részint felhalmozások és torlaszok, részint mélyre ásott gödrök által járhatlanok voltak; az utak melletti magasokon embercsoportulatok vétettek észre, de melyekből kivenni nem lehetett, ha vajjon fegyverzetek é, vagy fegyvertelenek? pár ágyu durrantás közébök — elszéleszté őket; azonban Sorio mellett komoly ellentállásra találtak. Ezen hely jól megerősített, 's mintegy 800—1000 önkénytes által tartatott elfoglalva, a' császáriak rohanással vették be Soiro 's az önkénytesek közül 50 a' csatátéren marad, 's 30—40 elfogatott. Ezalatt Martini ezredes a' montebellói hidat foglalt el, hol két ágyunak is birtokába jutott. A' jó császáriak jelentésükben az ellenség veszteségét szorgosan följegyzik, de mennyien hullanak el közülök, arról mélyen hallgat krónikájok.

A' közönséges újság szerint Bécsben apr. 8án parancsolat bocsájtott ki, miszerint Velence ismét minden úton visszazsuzeresszessék. Nugent tábornok osztálya szárazról fog ellenmüködni, mialatt az osztrák tengeri erő vizen támadja meg azt. A' nép ezen erőszakos mozgalmakra keresztes táborozást

kezde, mi a' győzelmet el nem tévesztheti. —

FRANCIAORSZÁG. Ledru Rollin ismét egy körlevelet bocsájtott közre főbiztosához a' választásokat illetőleg. „A' kormány — ugymond — hacsak lelépni, vagy árulóvá lenni nem akar, szerepét nem szoríthatja csupán arra, hogy jegyzőkönyveket vezessen, 's a' szavazatokat olvassgassa; néki kötelessége Franciaországot fölvilágosítani, 's arratörökenni nyiltan, hogy az ellenforradalom készülétei meghiusuljanak. Avagy utánozzuk é mi azok hibáit, kiket legyőztünk? Távol legyen; ok álnokság és hazugság útján kormányoztak, mi az igazságnak akarunk diadalt; — ok elnyomák a' függetlenséget, mi annak szabad tért szerzünk; ok megvásárlák a' lelkeket, mi szabadokká teszszük azokat. „stb. A' biztosoknak megengedtetik, hogy kerületeikben a' nekik ajánlott követséget elfogadhassák, csak hogy nyilván mint arra izgatók ne lépjenek föl. — Jelenleg az egész Franciaország választóji harczra készül. Montalembert is bocsájtott ki választási manifestumot, 's pater Lacordaire is a' jelöltek közt van.

Az Alpesekekhez küldendő tábor megalakult, ideiglenes vezére a' legidősebb osztályparancsnok. — Ugy nemkülönben a' parizi nemzeti őrsereg tiszt állomására is a' választások megtörténtek.

Abdelkader Pau várba fog szállíttatni, hol számára az eddiginél nagyobb kényelem ajánlkozik.

Kelet Poroszország. Apr. 3. Kelet Poroszország minden városiban lengyel proclamatiók bocsáttatnak közre, arra híván fel a' népeket, hogy nyilatkozzanak, ha vajjon a' lengyelekkel, vagy a' poroszokkal kívának é továbbra is tartani? Thorn melletti Strasburgban lengyel nemes vezetők alatt már két lengyel ezred is alakult, hogy kívánataiknak illő nyomatókat szerezzenek. — A' Danzig előtti kikötőben francia hajók horgonyoznak, melyek fegyvert szállítottak a' lengyelek számára.

Németalföld. Az amsterdami kereskedési lap Haagból jelenté, miszerint oda Metternich hg. april 6kán érkezett, 's csak nyolcnapos pihenés után szándékozik Londonba átevezni. —

OROSZORSZÁG. Miklós czár tapasztalva a' hangulatot, mellyel közelebbi manifestuma a' mívelt Európában fogadtatott, 's hogy a' minden oroszok egyetlen ura előtt éppen nincs kedve senkinek megijedni; tehát ő ijedt meg, 's nagy gyorsasággal tesz javítást kibocsájtott manifestumán, miszerint e' szó j a s y z hibásan fordítottat p o g a n y a , mert az az orosz szentírás szerint népet jelent; vagyis ő felsége a' népek hatalmát elismeri, de azért — a' mig lehet — maga akar annak uszupátora lenni.

Tilsitbe érkezett magánlevél szerint Sz. Pétervár és Moszkvában szinte kitűzött a' forradalom zászlója, 's mindkét városban a' kormány ereje megtört a' nép öszszesített akaratán. Bizonyos tudósítások nem érkeztek, minthogy ott N e s s e l r o d e még az, mi nálunk volt, Metternich. — Ellenben a' cholera ujlagi kiütéséről hiteles tudósítások érkeztek, mely Oroszországnak délkeleti részén pusztít, 's ezen irányban kezd felénk húzódni.

TÖRÖKORSZÁG. A' Sultán, leginkább az orosz követ ármánykodására, ki az alatt, mig a' francia és angol követek a' helyzet bizonytalansága miatt nem nyilatkozhattak, a' nagy vezért egészen saturálta pétervárad nézetekkel, a' francia republikát elismerni vonakodik. 150 ezer jól (?) fegyverzett, 's begyakorlott (?) hadsereg van, 's ezzel majd csak fog demonstrálni a' szegény !! respublika ellen, mialatt hon Miklós czár fog ősei székén osztozni.

É R T E S Í T Ó.

46ik szám.

Gőzhajók járása.

Pestről Bécsbe naponkint, Győrrel kapcsolatban.

Indulásóra: reggeli 7 óra.

Pestről Zimonyba minden kedden, lefelé Eszéken, fölfelé Titelen át.

„ „ minden pénteken lefelé Titelen, fölfelé Eszéken át.

„ Orsovára minden vasárnap, Galacz és Konstantinápolylyal kapcsolatban az oláh részen.

„ „ minden esütörtökön, Galacz és Konstantinápolylyal kapcsolatban a' török részen.

„ „ Odessába april 9 és 23dikán az ugyanezen napokon Orsovába induló gőzössel.

Indulásóra: reggeli 6 óra.

Szolnokból Szegedre minden kedden és pénteken reggel

Szegedről Szolnokba minden vasárnap és szerdán reggel.

Pesten; april 1jén 1848.

Az első cs. kir. szab. Dunagőzhajósági társaság főügynöksége. 5—0

Hirdetvény.

A' nm. m. kir. hltótanács útján 1847ik évi június hó 22én 25890. sz. a. intézvényezett legfelsőbb határozat szerinti a' pesti Medárd országos vásár határnapjának mindenkor 8 nappal később

Szerkeszti Helmecky Mihály. — Nyomatik Trattner-Károlyi betűivel, uri-utca 453. szám.

re halasztása ő cs. kir. Felsége által a' magyar gazdasági egyesületnek a' gypaju eladás megkönnyítése tekintetéből fölterjesztett kívánatára kegyelmesen megengedtetvén: ennek következtében az említett országos vásár ezental mindég Medárd napja után következő hétkben, az elővásár pedig magában Medárd hetében léssen tartandó. 's ezen szabályhoz képest már a' f. eszt. Május 28ra eszendett elővásár 8 nappal később, az az június 4kén fog kezdődni. Mi is ezennel közhírré tétetik. Kelt Pesten 1848ik évi april 11kén. Szepessy Fer. polg. mester. Kaeskovics L. főj. 1—3

Hirdetvény.

Szabad kir. Pestváros hatósága részéről közhírré tétetik: hogy miután a' nemes vármegye hús ár szabás jogáról lemondott, e' város kebelében f. eszt. május 1ső napjától kezdve nem csak apróbb nemű u. m. juh, ürü, bárány, és borju, hanem szarvasmarha húst is szabad lesz mindenkinek a' kijelölendő helyeken 's megálapított rendőri szabályok korlátai között kivágni. Kelt Pesten az 1848dik évi april 8kán tartott városhatósági közgyűlésből. Szepessy Ferencz, polgármester. Kaeskovics Lajos, főjegyző. 1—3

Árverési hirdetvény.

A' nmlgu magyar kir. udv. kincstár kegyes jóváhagyásából folyó eszt. april 26kán Tarczalon a' k. tisz. artói laknál tartandó nyilvános árverés alkalmával 1847ik évi tokaji uradalmi termésű 113 hordó közönséges, és 2 hordó 4 puttonos más-lás bor, készpénz - lefizetés mellett el fog adatni. Kelt Miskolczon, február hó 4én 1848. 2-3

† Munkások ujsága.

Előfizethetni rá minden postahivatalban; lenik minden vasárnap egy tömött iv. Szerkeszti Budapesten Magyar Mihály és Emich Gusz-éskiadja Tancsics (Stancsics) Mihály. 3—3

esülőtöl
Megjelen
kesztő 's
FOGLA
let; nézetek
levele az o
Törvény
közgyűlés
Külföld
ország.)
Értés
A' k
sében köz
retvén és
Az o
sát a' törv
Midő
gáiraival
miként ne
kifejlődést
érdekében
vényes sza
hatalmunk
kötelesség
Miné
tisztviselő
kálást kívá
törvények
Eljár
ségünknek
gyar függ
F., b. E ö
chenyi I.
Miut
tartókra alk
Miut
zás mellözé
országgyül
Ezen
1) A
tetnek.
2) A'
állapotha h
3) Az
augusztus
a' törvénye
4) M
addig, mig
mányzás az
Igen
dójének ism
bitor állása
berek elég
megtartásá
zül valamel
igaznak tal
e quolibet d
ispánok, k
praesidiális
lenék, mell
racsák —
M:ben
olly gyalazá
doltak é föl
bűneiket m
magában a'
a' lelki depr
A' nei
ken törték
mus emeszt
Miért
hogy félelm
gazságos h
A' konkolyh
város ellené
közönségnél
vitásoknál
riságra sem